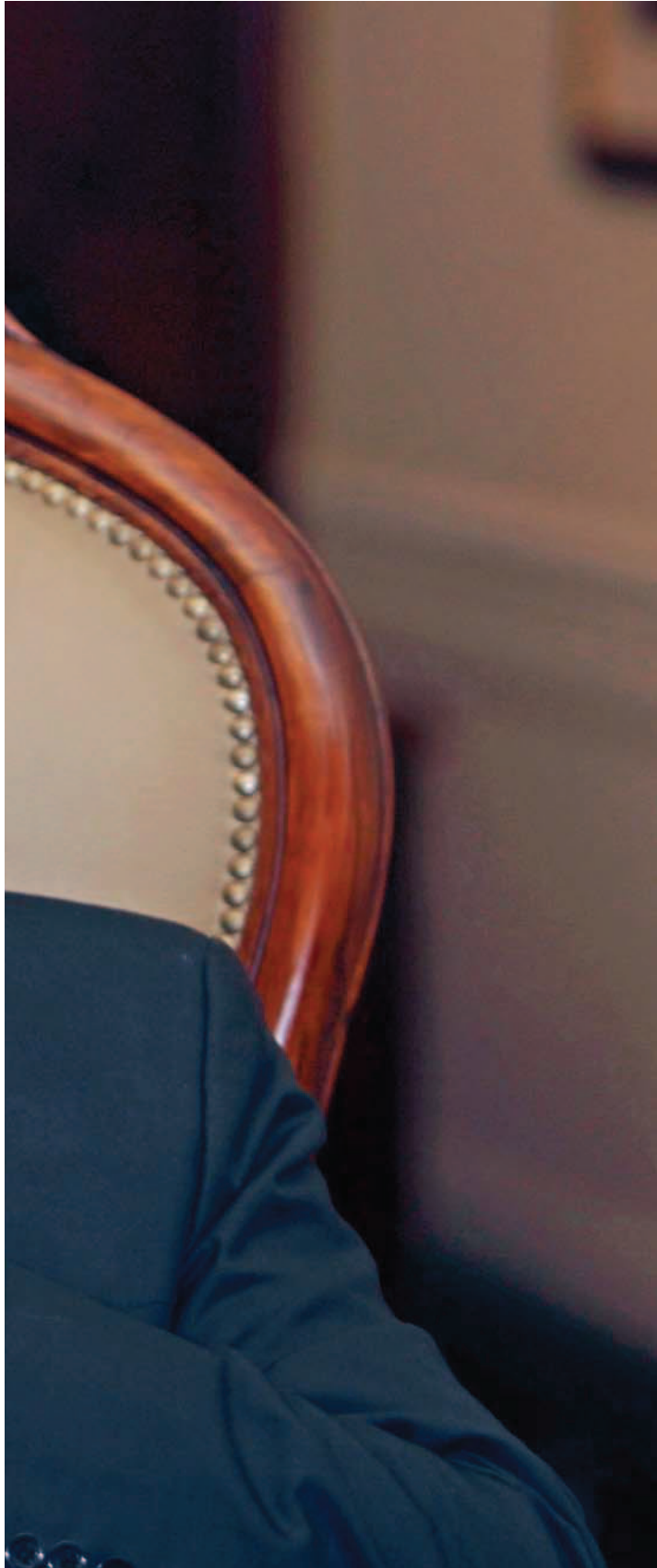

Wereld Paraguay

Er zijn nog maar weinig staten in Latijns-Amerika die de nieuwe regering van voormalig vicepresident Federico Franco hebben erkend.

ALLES WEER BIJ HET OUDE

Na de omstreden afzetting van president Fernando Lugo eind juni is Paraguay in een internationaal isolement terechtgekomen. Daar zullen de schatrijke grootgrondbezitters hun slaap evenwel niet voor laten.

DOOR THESSA LAGEMAN

'No al golpe!', 'nee tegen de staatsgreep', staat geschreven op een spandoek boven het podium waar een band een protestlied speelt. Een paar honderd mensen hebben zich verzameld op een afgezette straat in het centrum van Asunción, de hoofdstad van Paraguay. Goed een maand geleden werd de linkse president Fernando Lugo onverwachts door het parlement de laan uit gestuurd. Volgens de betogers een ordinaire coup van 's lands corrupte elite.

Mensen zwaaien met Paraguayaanse vlaggen. Ze klappen, lachen en maken foto's met hun mobieltjes wanneer een stel verkleed als de nieuwe president Federico Franco en zijn modieuze vrouw naar het podium paradeert. Een stuk of tien agenten houden het tafereel van een afstandje in de gaten.

Een van de trouwe deelnemers aan betogingen tegen de coup is Anai Vera, die zich in het dagelijks leven inzet voor de verbetering van onderwijs voor de inheemse bevolking. Via Facebook houden zij en haar vrienden elkaar op de hoogte van alle activiteiten. 'Ik ben heel erg bezorgd over de situatie', zegt ze. 'Paraguay is helemaal geïsoleerd geraakt.'

Er zijn inderdaad nog maar weinig staten in Latijns-Amerika die de nieuwe regering van voormalig vicepresident Franco van de Liberale partij hebben erkend. Uit protest tegen de afzetting van Lugo hebben de buurlanden hun ambassadeurs teruggetrokken uit Asunción en het Zuid-Amerikaanse handelsblok Mercosur heeft het lidmaatschap van Paraguay voorlopig opgeschort. 'We zijn afhankelijk van andere landen voor de export, want we hebben geen toegang tot de zee', zegt Vera, terwijl ze een vriend die flyers tegen Franco uitdeelt, begroet met twee zoenen.

Aanleiding voor de afzetting van de in 2008 verkozen Lugo, was de dramatisch afgelopen ontruimingsactie van een door zo'n 150 boeren bezet stuk land, tweehonderd kilometer van de hoofdstad vandaan. Elf boeren en zes politieagenten kwamen daarbij om. Lugo's tegenstanders in het parlement, de conservatieve Coloradopartij ►

JORGE ADORNO/REUTERS

Betoging tegen de 'staatsgreep' in Asunción.

CANINDEYU Herdenkingsplek voor de boeren die omkwamen tijdens de ontruimingsactie op 15 juni 2012.

▶ van voormalig dictator Alfredo Stroessner en de Liberale partij, beschuldigden hem van partijdigheid en incompetentie. Ze kregen zonder enig probleem de vereiste tweederdemeerderheid achter zich om hem af te zetten.

Landloze boeren

Het was dan ook helemaal geen coup, stelt Jaime Torales op het terras van een chique café-restaurant. Volgens de grondwet mag het parlement immers een president afzetten als daar een tweederdemeerderheid voor is. Om de hoek is het ministerie van Buitenlandse Zaken waar Torales als ambtenaar werkt. President Lugo vond hij 'helemaal niets', de huidige president Franco noemt hij 'een enorme verbetering'. Veel van zijn collega's denken er ook zo over, maar niet iedereen: de volgende dag staat een demonstratie van 'ambtenaren tegen de coup' gepland.

Hoewel het centrum van de hoofdstad er wat vervallen uitziet, met kapotte stoepen en gebouwen met afgebladderde verf, is het leven hier niet te vergelijken met het eenvoudige bestaan van de arme boeren op het platteland. Een paar procent van de bevolking bestaat uit steenrijke grootgrondbezitters, die naar schatting tussen de 80 en 90 procent van het land bezitten en vaak ook veel politieke invloed hebben. De middenklasse is klein. Het conflict tussen de landloze

boeren en de politie was een vooropgezet plan om van Lugo af te komen, denken sommigen. Zo ook informaticastudent Carlos Bellino. Hij stemde in 2008 op Fernando Lugo en is daar trots op. Met de verkiezing van de voormalige bisschop kwam een eind aan de heerschappij van de Colorado-partij, die 61 jaar lang aan de macht was geweest. 'Nee, hij was geen goede president,' geeft Bellino toe, 'maar hij had dan ook totaal geen ervaring en alle parlementsleden en mensen met geld en invloed waren tegen hem. Vergeleken met zijn voorgangers deed hij het in ieder geval beter.'

'Held van de armen' werd Lugo genoemd bij zijn aantreden. Hij verbeterde de gezondheidszorg en het onderwijs voor de armen. Toch raakten zijn kiezers al snel teleurgesteld, omdat ook hij er niet in slaagde echte land- en belastinghervormingen door te drukken. Zijn reputatie liep bovendien een flinke deuk op toen bekend werd dat hij als bisschop ten minste twee onwettige kinderen had verwekt. Bellino en andere tegenstanders van de staatsgreep vrezen dat alles wat Lugo bereikt heeft, nu verloren gaat.

Witwassen

Op 21 april 2013 staan nieuwe presidentsverkiezingen gepland. Veel mensen weten niet of ze gaan stemmen en op wie. De Colorado-partij van de oude dictator zal wel weer aan de macht komen,

FERNANDO LUGO
Zijn kiezers raakten al snel teleurgesteld.

> **Oppervlakte**
406.752 km²
(13x België)

> **Inwoners**
65 miljoen

> **Bruto binnenlands product**

16 miljard euro (België)
368 miljard euro

Bron: CIA World Factbook, NBB

is een veelgehoorde mening. Hoogstwaarschijnlijk wordt de schatrijke presidentskandidaat Horacio Cartes gekozen, toevallig ook de drijvende kracht achter de afzetting van Lugo. WikiLeaks publiceerde een bericht van het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse Zaken dat Cartes met zijn Amambay bank verantwoordelijk zou zijn voor tachtig procent van het witwassen van geld voor drugshandelaren in Paraguay.

Het is bekend dat de Colorado-partij zo veel macht heeft omdat ze stemmen van de arme boeren koopt, soms voor maar tien dollar. 'De Paraguayanen zijn van nature volgzaam. Dat zijn we gewend van de periode van de dictatuur', zegt Anai Vera. Toch ziet ze wel verandering: 'Jongeren beginnen langzamerhand meer na te denken.' Veel tegenstanders van de 'staatsgreep' zien er echter weinig heil in om te gaan demonstrenen. Wat kunnen ze beginnen, zo redeneren ze, tegen de kleine klik die het land in handen heeft?

De Paraguayaanse samenleving is diep verdeeld. Het enige wat veel burgers bindt, is een gevoel van machteloosheid: wat ze ook doen, er zal toch niets veranderen. En ondertussen beslissen de grootgrondbezitters in de luxueuze Club Centenario in een mooie wijk van de hoofdstad – lidmaatschap naar verluidt 100.000 Amerikaanse dollar – onder het genot van een glaasje exclusieve wijn over de toekomst van het land.